

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt. 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A hypokrizis apostola.

Arad, október 17.

A nemzeti párt megtartotta előértekezletét és megtartotta a szélső baloldal is. Utóbbiban az Ugron párti jezsuiták az elnök távollétét fölhasználva, magukhoz ragadták a vezetést és egy szótöbbséggel kimondták, hogy a főrendiháztól visszavetett javaslatokat ugyan általánosságban elfogadják, de a részletekben a bírálat jogát teljes mértékben gyakorolni szükségesnek tartják. Ez a különös és furcsa határozat a hypokriták titkos értelmű nyelvéből magyarra fordítva annyit jelent, hogy az ultramontánizmusnak a szélső-baloldalon küzdő álcázott lovagjai azon ürügy alatt, hogy a szabadelvűségük miatt visszadobott javaslatokat ők nem tartják eléggé szabadelvűnek, azokat támadni fogják, s a képviselőházi határozatnak a javaslatok egyértelmű vita nélküli visszautalásában megnyilatkozható súlyát akarják apró kifogásokkal, a kormány ellen intézett kifakadásaikkal semmivé tenni.

Igy intézik és végzik a szélbali hypokriták a hazugság szolgálatában rájuk háruló munkát; mert ez így felel meg a Kossuth szent neve alatt üzött politikai humbugnak, s mert ez a taktika felel meg azon zászló becsületének, mely alatt ők harcolnak, s melyre a vallásszabadság magasztos elve van fölírva.

Sokkal tisztább pozíciója van Apponyi Albert grófnak az ő táborában, a

nemzeti párt élén, a hol ő oly erősen képviseli a szabadelvű radikalizmust a pártbelieivel szemben, hogy a saját liberális fejét nem is illesztheti a pártja vállára, annélkül, hogy a Horácius téle szörnyállat ne keletkezzék belőle.

Apponyi tehát nyugodtan tehet konzessziókat a klerikális felfogásnak annélkül, hogy itt holmi Komjáthy-ak dezavualásától kellessék félnie. Es a nemzeti pártnak tegnap tartott értekezletén mondott is olyan szabadelvű programot, hogy öröme telhetik benne minden jóbarátjának, Károlyi Sándor gr. és Sághy professzor úrtól egészen a szolnoki meztláb-gvárdiánig.

Mert hát ugyanaz az Apponyi, a ki eddig azt hirdette, hogy liberalizmus dolgában egy cseppet sem áll mögötte a szabadelvű pártnak és hogy a kötelező polgári házasság nem is a szabadelvűség kérdése, most a vallásszabadság gyakorlatának ugyanazon pontját javallta a cikünk elején érintett tegnap délutáni pártértekezleten elhagyandónak, a mely nélkül az az egész törvényjavaslat nevezhető talán a vallásgyakorlatról, de nem többé a szabad vallásgyakorlatról, és a melynek mellözése miatt a főrendiház legliberálisabb tagjai is az egész javaslatot visszavetették.

Volt alkalmunk e lap élén annak idejében alaposan igazolnunk, hogy a felekezeti kényszer magában véve is mennyire ellenkezik az egyéni szabadság legelemibb fogalmával is, nem is tekintve, hogy mily

megalázó és mily végtelenül erkölcstelen dolog valakit oly felekezetekhez való tartozásra kényszeríteni, a ki annak tételeit nem vallja; ez volna igazán a hypokrizisnek, az isten előtt való hazugságnak törvénybe ígatott kényszere, s nem is csoda hát, hogy Apponyi oly melegen pártolja.

Ime mit mond! „Senki, a ki bármely felekezethez tartozik, nincs feszélyezve az által, ha saját vallásos meggyőződéseinek.” Mi az értelme ennek a rettenetes kijelentésnek, mely az erkölcsi elzúllás ijesztő bélyegét viseli magán? az, hogy a felekezetek nem azért vannak, hogy a hiveik vallásos érzelmeit ápolják, mert hisz ezek hihetnek bármi más ellentétes vallást is, hanem azért, hogy a papságot és annak hatalmát hitfelekezeti adójukkal fentartsák. Lám, a jezsuiták világi generálisa mily szépen megnyilatkozta az ő szabadelvű és nemes lelkét!

A másik argumentuma a derék igazmondónak, oda vág, hogy a magyar nép még nem elég érett a teljes vallásszabadságra és arra, hogy odahagyhassa azt a felekezetet, a melyben másként imádják az ő istenét, semmint ő azt az ő lelkében óhajta. Ugy, de a titkos szavazásra, a választások tisztasága alatt értett teljesen zsákmányul bocsátására a népmítóknak, a census nélküli általános választói képességre, arra már elég érett a magyar nép, mert hisz ezeket követelik számára ugyanazok az ultramontánok, a

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Urak estéje.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —

Siri csend volt az irodában, melyet csak néha-néha zavart meg a tollak serczése. Az ott lévő két íróasztal egyikénél Váradi Béla fogalmazó, egy 35 év körüli szőke, markáns vonású egyén dolgozott lázas sietséggel, a másiknál pedig Bikfalvi István, egy szép, fekete körszakálu fiatal ember, kinek — bár korra fiatalabb volt is az előbbinél — vonásából látszott, hogy őt az élet sokkal jobban megviselte.

Dél felé járt már az idő, midőn Váradi letette a pennát, hátradőlt karos székében és hosszú lélekzetet vett s közben folyvást a másik asztalnál dolgozó kollegájára nézett, mint ha értésére akarná adni, hogy már közel van a tizenkettő. De látva, hogy társát sokkal jobban elfoglalja a munka, semhogy ezt a gyöngéd figyelmeztetést észrevénne, oda kiáltott neki:

— Te Pista! Hagyd félbe már azt a hivataloskodást, hiszen tíz percz múlva már dél van.

Erre a gyöngéd figyelmeztetésre Bikfalvi is abban hagyta a munkát s mintegy kérdőleg tekintett Váradi felé, mert tudta, hogy barátja most valamit mondani akar.

— Látod Pista, így van az, ha az embernek nincs otthona: úgy bele mélyed ebbe a lélekölő munkába, hogy még saját magáról is megfeledkezik. Te is gyakran panaszkodol,

hogy gyomorhajos vagy, hogy nincs étvágyad, de az nem jut eszedbe, hogy egész nap itt görnyedsz az asztal mellett, szabad idődet pedig a kávéházban szintén csak üléssel töltöd és szivod azt a füstös, romlott levegőt.

— Már megint a nősülésről akarsz nekem prédikációt tartani, pedig jól tudod, hogy nálam másféle állapot nem is lehetséges.

— Ejh, dehogym is lehet! Csak nem kell annyit válogatni, hanem az első kedvedre való leányt vedd el feleségül s meglátod, hogy rögtön megváltozik minden. Akkor majd észre fogod venni figyelmeztetés nélkül is, hogy dél van.

— Hja, hogyha az olyan könnyen menne, mint ti nős emberek és nem érdekeltek felek gondoljátok, akkor már nem szorulnék a biztatásra, de hát említs legalább egyet, aki ez idő szerint nekem megfelelő volna?

Az egyik grófnőnek van nevelve, de igényeinek kielégítését, álmainak megvalósulását a leendő férj tárczájától várja; a másik szerény és . . . szegény! Az egyiknek vissza kell küldeni a jegygyűrűt, mert az egész város beszéli, hogy az anyja az eljegyzés utáni napon is fiakkere szaladgált egy másik vőlegényjelölt után, kiről megtudta, hogy százezer forintot örökölt; a másikról szintén kitudódik, hogy tulajdonképen nem is az anyja lánya, hanem az állítólagos nővére tiltott szerelmének gyümölcse . . .

— Nem kell mindig csak a hibákat keresni, vagy épen a nagy hozományt nézni s akkor mindjárt könnyebben megy a dolog.

— Az mind szép, Béla pajtás, csak hogy

az én szkeptikus lelkemmel nem lehet soha megértetni, hogy az ember a szerelemből is megélhet. Es épen azért én így gondolkodtam, tekintve, hogy magam is szerény állású ember vagyok, feleségül szintén csak szegény leányt vehetek el . . .

— No és olyat sem találsz?

— Sőt ellenkezőleg. Találnék még a milói Vénusznál is szebbet akárhányat . . . De.

— De?

— De a mint mondtam, a szerelemből megélni nem lehet és így ezekről — bár fájdalommal — lemondok, hanem azt csak elvárhatom, hogy az a leendő feleség a mily mértékben hátrább áll a milói Vénusznál plasztika és báj tekintetében, éppen annyi erő hozományjal rendelkezék.

— Látszik, hogy soha sem voltál még szerelmes, mert akkor nem beszélnél ilyen rideg cinizmussal.

— Az igaz, hogy a házaset gyötrelmeit és . . .

— Ez a baj, hogy te minden nőt rossznak tartasz . . .

— Csalódom, barátom! En csak belátom, hogy az emberi természetben már meg van a tiltott dolgok után való vágy, vagyis mind a nőben, mind a férfuban már természeténél fogva meg van a hűtlenség és ha itt-ott mégis vannak minta-férjek és feleségek, az egyedül csak az alkalom és ok hiányában találja megfejtését.

— Hogy ezt a véleményedet megingassam, úgy hiszem elegendő lesz, ha elmesélem neked, hogy mi történt nálunk tegnap . . .

kik az isten szabad imádságára nem tartják még elég érettnek.

A harmadik ok, amely miatt Apponyi Albert gróf aggódó lelke a felekezetenküliséget meg nem szavazhatja az, mert félti a katolikus és protestáns egyházakat a desorganizációtól. Hát ez sem ok, hanem csak füllentés, mert az egyházakat nem egyes erős egyéni vallásos meggyőződéssel bíró ábrándozók kiválása szokta desorganizálni, hanem a csoportos kiválások, melyeket egy recipiált társegyház szervez a másik ellen. Így látjuk ma is, hogy egész kath. községek reformátusokká lesznek, vagy viszont reformátusokból katolikussá, bizonyára nem az ellentétes vallásos meggyőződés miatt, hanem olyan okokból, a melyeket helyesen jellemezhetünk ezen szavakkal: *„Keresd a papot!”* Igenis az egymás mellett álló felekezetek versenye, *lélekhalászata* dezorganizálja az egyházakat, de nem egyes kivételes rajongóknak kiválása, kiknek magas erkölcsi álláspontja — melyet Apponyi meg sem ért — meg nem engedi, hogy külsőleg más valljanak, mint a mit belsőleg hisznek; ezek az egyházak dezorganizációjának igazi okai, de hát ezek már megvoltak és megmaradnak.

De a legmerészebbet, a szokottnál is nagyobb, melylyel önmagát multa fölül a hypokrizisben, azzal a kijelentésével mondotta Apponyi, hogy ő azért nem erősködik a felekezetenküliség jogának föntartása mellett, *mert nem akarja egy pont forszírozásával az egész reformmü végleges elintézését akadályozni.* Bámulatosan összetanultak már a nemzeti jezsuiták, hogy Apponyi ezen kijelentésére, mert az ókori augurok egymás szeme közé nem nevettek. Tán meg is volt az *„általános derűtség”,* csak hogy a tudósításból ki van hagyva. No de így is elég kacagató, ha csak olvassa is az ember, hogy Apponyi nemes lelke az egész reformmüvek létrejöttét félti.

De nem csak lélektani mivoltában hazug ezen kijelentés, hanem érdemileg is. Mert hiszen a reformmüvek javarésze már biztosítva van, és szentesítésre vár. A vallás szabad gyakorlatának javaslata, melyről itt szó van, egész külön álló valami,

Egy régi jó pajtásom járt itt és a tegnapi napot nálam töltötte. Ebéd után még egy pár czimbora is bekukkant hozzánk és így a délutánt kedélyesen elkvaterkáltuk. Este eszébe jutott valamelyiknek, hogy jó volna elmenni az orfeumba, a mire természetesen mindenik készen volt, sőt még a feleségem is velünk tartott.

— Es te nem tudtad, hogy tegnapra „urak estéje” volt hirdelve?

— Tudtam, de látva, hogy az asszonynak nagy kedve van, nem szóltam semmit, mert azt hittem, hogy valami szembeszökő trágár dolgokat nem enged meg a hatóság s ha egy kicsit csipős lesz a komédia, akkor legalább az asszonyka kiábrándul az ilyesimből örökre. Hanem amikor már ott voltunk s halottam azt a leplezetlen durva frivolitást, magam is megbántam a dolgot és vártam is otthon a vihar kitörését, ami teljesen jogosult lett volna ebben az esetben. De az asszony még a szokottnál is kedvesebb volt, pedig most már ő is hangosabban szokott beszélni, mióta a nagynénjétől azt a szép vagyont örökölte.

Bikfalvi már kezébe vette a kalapját és kifelé indult a szobából, de nem állhatta meg, hogy még egy ripszot oda ne vágjon.

— Vigyázz Béla! Derült égből is szokott lecsapni a villám!

Váradit mosolygott barátja hitetlenségén és látva, hogy már nagyon is elbeszélgették az időt, ő is magára vette felöltőjét és vigan dudolva ment haza.

A konyhaajtóban már várta a cseléd és

önmagában létesül vagy bukik, annélkül, hogy a többire bármi tekintetben akadályozólag vagy halasztólag hatna, akár elfogadtatik, akár visszautasítottatik. Es épen ennek a javaslatnak épen csak egy pontja van, mely miatt alkottatott, melytől *„szabad”* jellegét nyerte, t. i. a felekezetenküliség joga. Ha ezen pont bent hagyatik, akkor *meglehet*, hogy a főrendiházban bukik a javaslat, de ha kihagyatik belőle ama pont, akkor bukása a főrendiházban *bizonyos*, mert akkor a javaslat nonszenz, és akkor nem csak az ultramontánoknak, de a liberálisoknak sem kell. Ep ezt akarja a hypokrizis apostola, s azért mondja a maga nyelvén, *„ellenzem a felekezetenküliséget, mert akarom a reformot.”*

BELFÖLD.

Ö Felsége kabinet irodájának költségeire a jövő évi költségvetésben 2438 frttal több van előirányozva a tavalyinál. A múlt évben volt 74,627 frt, jövőre lenne 77,065 frt. A kabinet irodai személyzete ugyan csökkent, de a nyugdíjak összege emelkedett 6000 frttal. A Magyarországra eső rész tesz ki 2448 frt többletet.

A felelő közigazgatási bíróság személyzeti létszámát a következőképen kontemplálja a kormány: Lenne egy elnök, egy másodelnök, 3 tanácselnök, 24 bíró, 26 fogalmazó, 8 segédhivatalnok, 20 díjnok és 19 szolgáló.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, október 17.

Kezdeté d. e. 10 órakor.

Elnök: Bánffy Dezső br., majd Perczel Dezső.

Jegyzők: Perczel Béni, Papp Elek és Schöber Ernő.

A kormány részéről jelen vannak: Wekerle Sándor miniszterelnök, Szilágyi, Hieronymi, Festetics gr., Lukács, Fejérváry Géza báró, Andrássy Gyula gr., Eötvös Loránt br. és Josipovich miniszterek.

Az ülést megnyitották s az elnök előterjesztette jelentéseit, a melyeket tudomásul vettek.

Hieronymi Károly belügyminiszter bemutatja a közegészségügyi jelentést. (Helyeslés.) Kiirátását elrendelték.

egy levelet adva át, jelentette, hogy a nagysága, mindjárt az ő elmenetele után, összepakkolt és elment az állomás felé egy fiakkereken azzal az urral, a ki tegnap nálunk volt ebédén.

Váradit lehetőleg visszafojtva a meglepetést és bosszúságot, bement a szobába és idegesen felbontotta a levelet, melynek tartalma ez volt:

„Kedves Béla! Onnek tudomása volt arról, hogy a tegnapi orfeumelőadás minő irányu lesz és ennek daczára beleegyezett minden szó nélkül abba, hogy én is oda menjek.

A mit én hallottam, azt ön is hallotta és így érteni fogja azt is, hogy egy oly férfinak, ki felesége legszentebb érzelmeit és így magát is ily durván képes megsérteni, többé nem lehetek hitvese.

Fogadja különben örök hálámat, a miért ezeket az érzelmeiket mindezideig féken tartotta és most adta tudomásomra, midőn a megélhetés miatt nem kényszerülök még a sárba tiprást is elszenvetni. Ilona.

U. I. Az ön ismerőse nekem is gyermekkori ideálm és bizonyára rajta lesz, hogy oldala mellett feltaláljam az elveszített paradicsomot.”

Váradit kezébe hajtotta fejét, sokáig gondolatokba volt merülve, mikor pedig a cseléd léptei magához térítették, ezt a pár szót mormogta fogai között:

— Pistának igazsága volt!

VERESS SANDOR.

Schréter Alfréd előadó bemutatja a közoktatásügyi bizottság jelentését a gyermekek vallásáról szóló javaslatról.

Azonnal a napirendben mai kitűzött javaslatok után fogják tárgyalni.

Polónyi Géza Szliács fürdő, Pázmándy Dénes a francia vámkonfliktus és Holló Lajos Kossuth Ferenc választói joga tárgyában jelentettek be interpellációkat.

Az interpellációk az ülés végére maradtak.

A vallás szabad gyakorlata.

Helpy Ignác konstatálja, hogy a főrendiház ezt a javaslatot radikálissága miatt utasította vissza, holott szóló épen az ellenkező nézetben van. De csak a javaslatban van haladás szabadelvűség dolgában, a javaslatot szóló pártja egyhangulag hozott határozatához képest elfogadja. (Helyeslés.) Ez általános állásponthoz a maga részéről szükségessé tart egy reflexiót fűzni. Nálunk a szabadság meglehetősen biztosítva van, csak épen egyben a lelkiismereti szabadságban van megkötve. Ezt czélozta az 1848-iki törvényhozás és mert a legkisebb részben megvalósítja a régi intenciókat, reméli, a főrendiház másodszor elfogadja a javaslatot. (Helyeslés.)

Apponyi Albert gr. szintén oda kenklutál, ahová Helpy. Az egyházpolitika során kifejtett álláspontjának fenntartása mellett szintén hozzájárul a javaslathoz, bár vannak némely aggodalmi a javaslat egyes részei ellen. A javaslatnak a felekezetenküliségre vonatkozó része ütközött komoly aggodalmakba s azt hiszi, hogy ennek elhagyása esetén a javaslat könnyen átmenne. (Helyeslés.) A felekezetenküliségnek törvénybe iktatását szóló sem tartja helyesnek. Bár a lelkiismereti szabadságnak ezt logikus következménye gyanánt ismeri. De itt törvényalkotásról van szó és itt elsőrendű álláspont, hogy vajjon a nemzetnek használ-e ez, vagy pedig árt? Nem tagadja, hogy e pont ellenében neki számos aggodalma van, mert a kevésbé művelt elemek félreértették ezt az álláspontot és annak aztán nagyon veszedelmes volna a következménye, aminek ő nemzetét kitenni nem akarja. (Helyeslés a baloldalon.) Érdemleges indokainak másik része, melynél fogva a felekezetenküliséget még időszerűtlennek tartja, a magyar társadalom oszlopos felekezeteinek álláspontja. A katolikus egyház szervezetének hiánya, a protestáns egyház pedig szegénysége folytán erőtlének a felekezetenküliséggel sikeresen szembeszállni. Ennek aztán ismét csak a nemzet vállalhatná kárát. (Helyeslés balfelől.) De van még egy másik szempont is és az az, hogy a felekezetenküliséget a főrendeknek a kormányt támogató pártjából is többen elleneztek. Van-e tehát kilátás, hogy ilyen viszonyok között a javaslat ezt a részét elfogadják? Nincs. Es így felesleges tehát továbbra is az országban az izgalmat szítani. (Helyeslés balfelől.) Magasabb érdekek követelik ennek az izgalomnak megszüntetését és éppen azért a felekezetenküliséggel szemben kezdettől fogva elfoglalt álláspontját fenntartja és kéri a szakaszok kihagyását. A javaslat visszaküldését a főrendiházhoz egyébként helyesli. (Helyeslés.)

Kemény Pál a javaslatot a multkor is elfogadta és bár a részletekre vonatkozólag aggodalmait nem fojthatja vissza, elfogadja a javaslatot most is. A felekezetenküliség ellen már az első tárgyalás alkalmával felszólalt és aggodalmait ez ujtitással szemben hangsúlyozza ismét, mert ennek az ujtitásnak hatásától, épen a nemzetet tartva szem előtt, nagyon fél. Fél sok szempontból, de fél különösen az erkölcs és vallás szempontjából. A felekezetenküliség megtámadja a vallásosságot, pedig népünknek az erkölcs, a becsületesség csaknem össze van forrva a vallás fogalmával. Nincs a mi népünk nagy zöme még annyira megérve, hogy ezt a szabadságot kellően tudja méltányolni. Epen azért a javaslatnak e pontjával szemben ismét figyelmeztet óvatosságra. A javaslat visszaküldését a főrendiházhoz megszavazza. (Helyeslés.)

Wiassits Gyula a javaslatot elfogadására ajánlja, mert nem szeretné, ha a történelem azt jegyeznél föl Magyarországról, ha mi a XIX. század utolsó tizedében sem tudtuk törvénybe iktatni a felekezetenküliséget. (Zajos helyeslés.)

Szapary László gr. azért nem szavazza meg a javaslatot, mert a kormány ebben a legmegkapóbban adott kifejezést az ő feleke-

zetellenes felfogásának. Epen azért örvend, hogy a főrendiház ezt visszautasította. Hogy a maga és a főrendiház álláspontját igazolja, történeti visszapillantással igyekszik feltüntetni az államok és a társadalmak alakulását egész a mostani szociális áramlatokig. Legnagyobb sajnálatára a visszapillantás hatása alatt sem fogadhatja el a javaslatot. (Derűtlenség.)

Vajay István üdvözi a főrendeket, amiért ezt a javaslatot visszautasították, mert így alkalmat adtak arra, hogy ezt a veszedelmes reformot ismételtén megfontolja a képviselőház. A javaslat a külföld után indul és meghonosítja azt az irányt, amely a vallástalanoknak előnyt ad a vallás fölött és ennek nyomán mindenütt az anarchia serkent föl. De már visszariad ettől a külföld is. Ott van a Crispi példája. Ohajtáná, hogy ezekből a példákból vonjuk le a tanulságokat és ne adjunk teret az ilyen veszedelmeknek bizonyult irányoknak hazánkban.

B. tthány Tivadar gr. usal érveire, amelyeket a felekezetenélküliség ellenében már az első tárgyalás alkalmával hangoztatott. Most sem tehet egyebet, minthogy emlékeztetnie idézzé azokat az argumentumokat újra. Egyben pedig keresi az indokot, mely megmagyarázza az erőszakosságot, hogy ezt a javaslatot másodszer is visszaakarjuk küldeni a főrendekhez. Keres, kutat, de ilyen indokot nem talál. Kilátás nincs arra, hogy a főrendek a második tárgyalás alkalmával a javaslatot elfogadják, hacsak a kormány nem akarja ismét elkövetni azt az alkotmányserítést, aminek a polgári házasságot óhajtásáért. Saját álláspontja mellett hivatkozik Festetich gr. miniszter egy régebbi beszédére, amely szerinte a javaslat ellen szól. Végül kijelenti, hogy a felekezetenélküliség kivételével a javaslatot elfogadják.

Károlyi Sándor gr. csak röviden azt jelzi, hogy pártolja a javaslatot a harmadik fejezetnélküli, de mert ezt a javaslatot csak a felekezetenélküliséggel akarják a főrendeknek visszaküldeni, nem szavazza meg.

Pap Elek jegyző: Ugron Gábor!

A jegyző felszólítására feláll — Saághy Gyula. (Zajos derűtlenség.)

Felkiáltások: Hát így így néz ki Ugron Gábor! (Viharos derűtlenség.)

Elnök: Ha senki sem kíván szólni.

Ugron Gábor: Kérem, én akarok szólni, csak vártam a harcias miniszterek megnyilatkozását. (Derűtlenség jobbfelől.) Kijelenti, hogy ez a javaslat minden egyébb, csak a vallás szabadságának törvénybe iktatása nem. Kormányintézkedés tárgyává teszi ez a javaslat a lelkiismereti szabadságot, ezt pedig szóló nem tűri, nem tűrheti, legkevésbé ilyen liberális szintű javaslatnak a keretében. A katolikus vallás megszünt uralkodó vallás lenni, ennek a törvénynek betűi értelmében nem lehet tudni, hogy most már bevett, vagy elismert vallásfelekezet. Sőt tovább megy: a többi vallásfelekezetnek meg van az autonómiaja, csak épen a katolikus vallásnak nincs meg. Hát vallásszabadság ez? Amiből érte a kath. autonómia ellen való agitálást és elvárásokat. Sokkal nagyobb az a vagyont, sem hogy ne volna félelmes, ha azt a nagy vagyont maguk a katolikusok bérelnék. (Helyeslés balfelől) további oka arra, hogy bár — általában a javaslatot elfogadják, de azt részleteiben kifogásolja, nem jelentéktelen ok az sem, hogy ez a kormány ezzel a javaslattal is csak korteskedni akar, amit ő csak nem támogathat szavazatával. (Helyeslés balfelől.) Korteskedni akart és reklámot keresett abban is, hogy a zsidó vallásról is külön javaslatot terjesztett be, holott azt éppen olyan röviden és éppen oly kevéssé provokáló módon tehette volna, mint megselekedte az 1848-iki törvény. Egyebekben pedig az a javaslat csak öregbiti a központi hatalmat, amit szóló ismét nem helyeselhet. Öregbiti azzal, hogy a központi hatalomnak a javaslat értelmében befolyása lesz a felekezetekre, különösen az új felekezetekre. Ehhez járulhat. (Helyeslés balfelől.)

Budapest, október 17. (Saját tudósítónk távirata.) A képviselőházi ülés további folyamáról tudósítónk a következőket sürgönyzi:

Ugron után Wekerle szólott, leczátolva a javaslat ellenzőit egyben határozati javaslatot nyújtott be, mely szerint a javas-

lat a főrendeknek viszaküldendő. (Zajos ováció.) Ezután bejelentett sorrendben következtek az interpellációk.

Pártkonferenciák.

— A visszautasított javaslatok. —

Az országgyűlési szabadlevél párt báró Podmaniczky Frigyes elnöke alatt értekezletet tartott. Mindenekelőtt a megüresedett bizottsági helyekre történtek meg a jelölések. A II-ik bíráló bizottságba Kozma Lászlót; a IX-ik bíráló bizottságba Gajáry Ödönt; a közgazdasági bizottságba gróf Andrássy Sándort; a közigazgatási bizottságba Bessenyei Ferencet; a mentelmi bizottságba Rohonyi Gyulát; a pénzügyi bizottságba Fejér Miklóst és Gajáry Ödönt; a földmívelésügyi bizottságba Szily Pongráczot; a választási ügyekben a kuriai bíraskodásról szóló törvényjavaslat tárgyalására kiküldött bizottságba Balla Gyulát; az ezredéves ünnepségeket megállapító országos bizottságba Kulmán Jánost jelölték ki.

Ezután Wekerle Sándor miniszterelnöknek élénk helyesléssel fogadott előterjesztésre elhatározta az értekezlet, hogy a vallás szabad gyakorlásáról az izraelita vallásról szóló, a főrendiház által el nem fogadott törvényjavaslatok változatlan fenntartására fog a képviselőházban szavazni; a gyermekek vallásáról szóló törvényjavaslaton tett főrendiházi módosításokhoz pedig hozzájárul, felhatalmaztatván a kormányt, hogy a törvényjavaslatból kihagyott rendelkezéseknek megfelelő szakasz felvételét a vallás szabad gyakorlásáról szóló törvényjavaslatba a képviselőházban, esetleg a főrendiházban hozza javaslatba.

Hieronymi miniszter ismertette ezután Pázmándy és Sima Ferencz régibb interpellációira adandó válaszait. Az értekezlet a válaszokat tudomásul vette.

*

A nemzetipárt Horánszky Nándor elnöke alatt tartott értekezletén áttért apróbb ügyek után a főrendiház által visszaküldött egyházipolitikai javaslatokra.

A tárgyhöz szólottak: gr. Apponyi Albert, Saághy Gyula, Bánó József, Nagy István, Szentiványi Árpád, gr. Bethlen Sándor, gr. Károlyi Sándor, Hódossy Imre, Issekútz György, Abrányi Kornél, Gulner Gyula, Maktalvay Géza, Ivánka Oszkár. A tanácskozás befejeztetvén, elnök kijelenti, hogy a párt úgy mint az egyházipolitikai javaslatok tárgyában azt eddig is tette, — kötelező párt határozatot nem hoz, az értekezlet tulajnyomatomban hoz, az értekezlet által a képviselőházi ülésen gróf Apponyi Albert fogja előterjeszteni, mely szerint: A vallás szabad gyakorlásáról és az izraelita vallás recepcziójáról szóló törvényjavaslatoknak a főrendiházhoz leendő visszaküldését helyesli és szükségesnek tartja, továbbá a gyermekek vallásáról szóló törvényjavaslatot a főrendiház módosításaival együtt elfogadják, ellenben a felekezetenélküliség törvénybe iktatását magáévá nem teszi.

*

Az országgyűlési függetlenség és 48-as párt egyhangulag kimondta, hogy a vallás szabad gyakorlásáról szóló törvényjavaslatot korábbi határozatának megfelelőleg általánosságban elfogadják, a részletekben azonban a párt tagjainak bírálatát szükségesnek tartja. A párt álláspontjának a képviselőházban leendő kifejtésével Helfy Ignác bizatogoz.

A zsidó vallás recepcziójáról szóló törvényjavaslatot a párt általánosságban és részleteiben egyhangulag elfogadta és mindkét javaslatot a főrendiházhoz visszaküldeni határozta.

IDŐJÁRÁS.

Legnyomás: reggel 7 órakor 764.3 milliméter, délután 2 órakor 761.9 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 4.3, délután 2 órakor C° + 10.1. Szél iránya

és ereje: reggel 7 órakor DK. 5. délután 2 órakor DN. 4. Felhőzet: reggel borult, délután többnyire derült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 12 milliméter.

Egy kis rektifikáció.

— A mi saját különünk esete. —

Mikor betettem a lábam a szerkesztőségbe, mindjárt kiköttem magamnak, hogy én a sarokban foglalok helyet.

A szerkesztőségben a hirlapirónak az a sarok, a mi a remetének a barlang, vagy a póknak a háló, biztos rejtékhely, ahol mindent láthat az ember, a nélkül, hogy őt látnák, mert körülpók-hálózza az igénytelen hely homálya.

A szerkesztőm, midőn előadtam a sarokasztalra való hajlandóságomat, bizozentet a fejével s azt mondta:

— Gilt.

És odalátta az asztalomat a sarokba.

És ez lön tragikai botlásom.

Mert a sarokasztalhoz közel van az ajtó s így minden bejövő én belém botlik először. Ha sürgöny, levél érkezik, nekem kell átvenni, ha pedig számlát hoznak, — ami véglegre a párisi Tempsnél is megeshető, vagy zilált tekintettel, dult arccal és kegyetlen nyiltérrel toppan be valaki, szintén nekem kell fogadó, békítő és megnyugtató bizottsággá átalakulnom. Ami, beláthatja mindenki, — nem könnyű feladat.

A sarok-asztal azonban még ennél sokkal nehezebb feladatot rótt rám.

Ez nem más, mint értekezni azokkal a költőkkel, írőkkel és titkos tudósítókkal, akik díszszomszjas kebellet és olyan majesztózus önérzettel lépik át a szerkesztőség küszöbét, mint aki szent lelkesedéssel hiszi, hogy az üstöke alatt egy heine vagy tolstoji ma még kiaknázatlan szellemi kincsét hordoz!

Tegnap aztán változatosság kedvéért, csimbókos szakállu, potrohos öreg bácsi tipegett elém. Minden fekete volt az öreg uron, a sarkig érfelső kabát és a csilinder, melyet mindkét kezével fogva a gyomrán tartott.

Olyan tragikusan nézett rám, hogy a pusztatekintetével meghatott.

És a hangja is reszketett, mikor megszólalt.

— Kérem ezt a kis írka-firkát hoztam . . .

Meghatottság nélkül vettem át egy csepp papírost.

Mielőtt felbontottam volna, csaknem könyörgve szólt az öreg ur:

— Közölje, közölje! . . . Azt hiszem közölhető.

Az öreg ur meghatottságával növekedett az én boszankodásom.

Azt hittem, hogy a kövér ur költő és az a kézirat: költemény.

— Szabad kérnem becses nevét?

— En Kis János vagyok . . .

— Örvendek.

Egyebet nem mondhattam, mert az embernek ilyenkor már udvariasságból is örvennie kell. Az írását nem tudtam elolvasni, azt azonban látsam, hogy nem költemény. Arra kértem tehát, adja elő ölésszóval a mondókáját.

Es a potrohos ur rákezdté:

— En Kis János vagyok. Huszonöt év előtt nősültem és ma is legnagyobb boldogságban élek kedves nőmmel.

Hallgattam és vártam türelemmel.

— Önök egy évvel ezelőtt azt irták, hogy Kis Jánosné meghalt, akkor özönével kaptam a részvételeket . . . Tüstem és hallgattam. Fél év múlva megirták, hogy Kis János házassodik, akkor pedig husz év előtti barátaim telegrafáltak rám az ország minden részéből. Ekkor is táfartam és hallgattam. De végre az én türelmem sinca márványból.

Es a potrohos ur alakja kiegyenesedett és mind emeltebb hangon förmedt rám:

— De már azt nem türom, hogy rólam azt írják, hogy egy tizenhét éves leányt megszőköttem . . .

Csaknem birkóztam magammal, hogy visszafojtsam kacajomat.

— De hisz az egy másik Kis János volt . . .

— Hát akkor mért nem írják ki, hogy nem én vagyok az a Kis János? . . .

De hát tehetünk mi arról, hogy az egyik Kis János Kátó, a másik pedig Don Juan? . . .

CSIPKE.

IDŐJÓSLÁS.

A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Október 18. —

Hűvös. — Keleten csapadék.

HIREK.

Oktober 18. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Lukács. — Protestáns naptár: Lukács. — Görög-keleti naptár (október 6.): Tamás. — A nap két óra 7 perczkor, nyugszik 4 óra 51 perczkor.

Szabadsgaharcsi emléktárgyak országos muzeuma (színházépület, II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. Bemenet: díjtalan.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: Polgári iskola, földszin.

Vonatok közlekedése.

— Érvényes 1894. évi október hó 1-től. —

ARADRÓL	ARADRA
<i>Budapest felé indul:</i>	<i>Budapest felé érkezik:</i>
Nagyvárad reggel 5.18	Vv. Csabáról reggel 9.10
Szolnokig d. u. 5.56	Nagyvárad este 8.42
Gyórvonat reggel 8.20	Személyvonat reggel 6.10
Személyvonat d. e. 11.30	Személyvonat d. u. 3.55
Személyvonat este 9.45	Gyórvonat este 6.55
<i>Erdély felé:</i>	<i>Erdély felé:</i>
Személyvonat reggel 6.35	Soborsínról reggel 7.—
Soborsínig d. u. 2.30	Gyórvonat d. e. 8.10
Személyvonat d. u. 4.30	Személyvonat d. e. 11.—
Gyórvonat este 7.05	Személyvonat este 8.55
<i>Temesvár felé:</i>	<i>Temesvár felé:</i>
Vegyesvonat reggel 6.20	Személyvonat d. e. 10.43
Vegyesvonat d. u. 11.35	Vegyesvonat d. u. 3.44
Személyvonat d. u. 5.—	Vegyesvonat este 10.55
<i>Szeged felé:</i>	<i>Szeged felé:</i>
Személyvonat reggel 5.—	Személyvonat reggel 8.50
Személyvonat d. e. 9.—	Személyvonat este 6.45
Vegyesvonat d. u. 4.20	Személyvonat este 10.—
<i>Gurahoncz felé:</i>	<i>Gurahoncz felé:</i>
Személyvonat reggel 6.40	Személyvonat reggel 8.—
Személyvonat d. u. 5.23	Személyvonat este 6.50
Vegyesvonat d. u. 12.30	Vegyesvonat d. e. 11.43

— **A hivatalos lapból.** A király Danczer Kornél királyi tanácsosi címmel és a VI. rangosztálybeli pénzügyigazgatói jelleggel felruházott zombori pénzügyigazgatót, és Szunyogh Sándor királyi tanácsosi címmel felruházott és a debreczeni pénzügyigazgatóság vezetésével megbízott pénzügyi tanácsost, mindkettőt jelen állomásuk helyén való meghagyása mellett, VI. fizetési osztálybeli pénzügyigazgatókká a rendszeresített illetményekkel kinevezte.

— **Változás a virilisták névsorában.** A virilisták teljes névjegyzékét a mult közgyűlés már tudomásul vette. Most azonban a névsoron változás esik. Nevezetesen Müller Károly, a ki mint választott városatyja, évi adója után a virilisek közt is helyet foglal — értesülésünk szerint — leköszön virilisi jogáról, s mint választott tag érvényesíti szavazatát a törvényhatóságban. Ennek következtében a virilis-pótagok elseje, Mihalik József ülést nyer a törvényhatóságban.

— **A korcsolyázó-egylet új pavillonja.** A korcsolyázó-egylet tegnap tartott választmányi ülésének legfontosabb tárgya egy új pavillon építésének és az erre vonatkozó intézkedések tárgyalása volt. A régi pavillon ugyanis nagyon magasan áll a viz tükre felett és más átalakításokon is kell hogy átmenjen a szélsőségek kedvéért. Erre vonatkozólag a választmányi üléshez beérkezett szakértő jelentése azt ajánlja, hogy a régi pavillon helyett egy tökéletesen újat építtessen az egylet. A választmányi tagok elfogadták a szakértő ajánlatát, illetőleg javaslatát és Boros Vida korcsolya-egyleti igazgató elnökle mellett Dániel Endre és ifj. Nachtnébel Odön választmányi tagok küldettek ki arra nézve, hogy egy 10,000 forintnyi összegbe kerülő új pavillon építésének tárgyalását vezessék és felülvizsgálják.

— **Az alföldi nagy műút.** Annak a hatalmas műutnak ügye, mely az alföldön áthúzódva, a hazai közlekedés ügyét lesz hivatva jelentékeny lépéssel előrevinni: ma már a megvalósulás stádiumába jutott. A nagy műút felépítéséhez szükséges anyag szállítása ügyében tegnap tartották meg az ajánlati versenytárgyalást Budapesten. Az árlejtés két oldalú volt, amennyiben úgy az államépítészeti hivatalnál, mint a kereskedelemügyi minisz-

teriumnál nyújtottak be ajánlatokat, még pedig a következő föltételekkel.

I. Az államépítészeti hivatalnál benyújtották ajánlataikat: 1. Spitz és Baján budapesti vállalkozók az I-ső szakaszra 13 százalék árengedéssel, a II-ik és V-ik szakaszra 10, illetőleg 2 százalék árengedéssel. 2. Landesberg és Klinger szegedi vállalkozók, harminczkét százalék árengedéssel. 3. Hofbauer Armin budapesti vállalkozók a I-ső szakaszra 33.1 százalék, a II-ikre 25 és egy negyed százalék, a III-ra 25 és egy fél százalék, a IV-ikre 25 és egy negyed százalék, a V-ikre 30 százalék árengedéssel. 4. Cséri I. Ede budapesti vállalkozók ajánlata az egészre 23 százalék árengedéssel. 5. Grünhut Vidor budapesti vállalkozó ajánlata az egészre 15 százalék árengedéssel.

II. A miniszteriumnál benyújtották ajánlataikat: 1. Fodor és Reisinger aradi vállalkozók a V-ik tételre 34.7 százalék árengedéssel. 2. Goldstein Dávid zentai vállalkozó a IV. tételre 27.9 százalék, a V-ik tételre 27.9 százalékos árengedéssel. 3. Kirsch Miklós debreczeni vállalkozó az I-ső tételre 22.1 százalék, a II-ik és V-ik tételre pedig 32.6 százalék árengedéssel. 4. Schar Ede és Rosenberg Márk mérnökök, szegedi vállalkozók az egész munkára 32.6 százalék árengedéssel nyújtották be ajánlataikat.

— **Arad-csanádi öntöző-csatorna.** Az arad-csanádi öntöző csatorna, mint értesültünk, nem sokára munkába vétetik, mert a földmivelési még ez évben dönteni fog a társulat által fölterjesztett tervek és a keresztülvitel módzatainak tárgyában.

— **Népesedési mozgalom.** Arad város mult heti népmozgalmi adatait a következő számarányok tüntetik fel: született az elmúlt héten Arad város területén 26 gyermek, és pedig 11 fi, 15 nő, az arány 27.0 pro mille. Elhalt ezzel szemben 22 egyén, és pedig 13 fi, 9 nő, arány 24.7 pro mille. A végeredmény tehát kedvezőnek mondható.

— **A vármegye közigazgatási személyzete.** Vármegyénk közigazgatási viszonyaitól a belügyminiszteriumban közelebb érdekes munkálat készült, mely a következőkben tünteti föl a vármegyék tisztviselői személyzetének ez idő szerinti teljes létszámát:

A hatvanhárom vármegyében van: 63 alispán, 63 főjegyző, 188 aljegyző, 64 főügyész, 27 alügyész, 65 főorvos, 65 kórházi orvos, 63 főpénztárnok, 9 alpénztárnok, 56 ellenőr és segédellenőr, 6 főszámvevő és számvevő, 116 könyvelő, 11 számtiszt, 63 levéltárnok, 4 allevéltárnok, 346 közigazgatási és számgyakornok. A vármegyei árvaszéknél: 70 árvaszéki elnök, 309 árvaszéki ülnök, 8 ügyész, 54 jegyző, 2 fogalmazó, 16 főszámvevő és számtiszt, 5 alszámvevő, 16 főpénztárnok, 1 alpénztárnok, 11 ellenőr, 13 közgám, 1 segédgám, 22 könyvelő, 12 segédkönyvelő. A vármegyék járásaiiban: 409 főszolgabíró, 438 szolgabíró, 376 járási orvos, 184 állatorvos, 11 járási számvevő, 4 szülésznő, 5 furdőbiztos, 1 fatenyésztési biztos, 421 járási írnök és 93 díjnok. Egyik vármegyében, Bécsben a megye által javadalmazott főispáni titkári állás is van; a többi főispáni titkárt az állam látja el fizetéssel.

— **Ármentesítő társulati közgyűlés.** A körösti szarmarosi ármentesítő társulat tegnapelőtt tartotta meg közgyűlését Hódmező-Vásárhelyt, melyen Károlyi Tibor gróf elnökölt. A közgyűlésnek legfőbb tárgya a jövő évi költségvetés volt és volt. A jövő évi költségvetés 15 ezer frttal kevesebb az ideinél, ami teherviselés dolgában a birtokos osztály helyzetét jelentékenyen megkönnyíti. Az elért eredményt egyrészt a társulat lelkiismeretes, gondos ügykezelése, másrészt pedig a legutóbbi kedvező esztendő idézték elő, melyekben nem volt szükséges a gátvédelemre előirányzott összeget felhasználni, hanem azok a belvizmentesítésre szolgálhattak. A költségvetés összes

szükséglete 836,570 frt 77 kr. A bevétel teljesen fedezi a szükségletet.

— **Hadmentességi adó.** A hadmentességi adót október 15-ikétől kell befizetni, miért is felhívjuk erre az adókötelesek figyelmét, mert mulasztásuk folytán kamatot is kell majd fizetniük.

— **Szerb-román barátkozás.** A „Nase Doba“ szerint a Bánságban a románok részéről közeledés történt, hogy a magyarság ellen a szerbekkel karöltve, közösen foglaljanak állást. E közeledés a Memorandum-pör idejében annyira ment, hogy a románok és a szerb ellenzékiek közt szó volt egy szerb napilap megindításáról, melyet a román liga tízezer frttal szubvenczionálna. A „Nase Doba“ óvatia szerbeket, hogy ne menjenek lépésre, s ne higgyenek a románoknak, a kik mindig önzők és kapzsiak voltak s ahol csak lehetett, különösen az egyházi és iskolai ügyekben, mindig megrövidítették a szerbeket, s minden igyekezetük oda irányult, hogy a Bánságot románná tegyék s a szerbeket beolvasszák.

— **A csendőrség szaporítása.** A belügyminiszteriumban az idén 382,164 forinttal többet vettek föl csendőrség szaporítására, mint 1894-ben. A megoldás azt mondja, hogy az utolsó év eseményei, nevezetesen az alföldi szocialista-mozgalom és az erdélyi nemzetiségek felkelései, valamint a károlyi kormányzat felállításának szükségessé teszik a csendőrség szaporítását, valamint az illetékek felemelését. E szerint 1895-re a következő változások várhatók: kineveznek 7 új szárnyparancsnokot, szerveznek 29 új szakaszt, 157 gyalogos őrst, egy lovas őrst, kineveznek azonykülvegy őrnagyot, 3 szárnyparancsnokot, négy II. osztályú szárnyparancsnokot, 11 főhadnagyot, 18 hadnagyot, öt lovasított számvevőt, 108 gyalogos őrmestert, 35 szakaszvezetőt, 1 lovas szakaszvezetőt, 654 gyalogos csendőrt, 2 lovas csendőrt, összesen 42 tisztet és 800 altisztet vagy közembert.

— **Elégedetlen postások.** A rózsaszínű billettoux-k, poste restantok pénzeslevelek derűs hazájából, a postahivatalok farácsai mögül késztül, szomorú hangok érkezenek. Nem sztrájkolni készülnék e jámbor, jóra való közvetítői az emberiségnek, áruforgalomnak és szívnek, hanem csak panaszkodnak, hogy a rózsaszínű billettoux és a pénzes levelek mellett nem tudnak megélni. Nem is az állami postások ezek, mert az államnak elég jól ellátott tisztviselői kara van a postákon, hanem a régi világ postamesterei, akik a régi szisztemával megtartották régi javadalmazásukat is. Így lehet csak, hogy egy harmadosztályú postamester évi fizetése ne legyen több 160 forintnál, mely javadalmazáshoz képest az állami néptanítók immár fizetés minimumot kér három ezer postamester, kér hozzá nyugdíjképeséget és azt, hogy tekintsek őket is állami hivatalnokoknak és ne legyenek minden pillanatban elbocsáthatók. Memorandumban terjesztik elé legközelebb szerény kérelmüket, amelyeket ha teljesít a miniszter, felderül az a rózsaszínű billettoux-k elszomorodott, elégedetlen hazájában.

— **Pusztai tűz.** Levelezőnk írja: A tamási-pusztán e hét folyamán eddig ismeretlen okból tűz támadt, mely az 1000 frt értékű oséplőgépet hozzátartozó kellékével együtt hamuvá égette. A oséplőgép, mely Nagy Minály és Herman Béla galsai lakosok tulajdona, biztosítva volt.

— **Az új hóhér ellensége.** Alig hogy megkapta Báli uram a hóhéri dekretumot, máris megirigyelte a sorsát az a keményseprőlény, a ki a napokban adta be panaszkérvényét Kozma főügyészhez. Elpanaszolja ebben, hogy Bály olyan kontár hóhér, a ki csak kénytelenségből akasztott egy pár bosnyákot, míg ellenben ő, a ki, mint kéményseprő, tanult ember, határozott hivatást érez magában a hóhérságra. Azután meg — ezt is fölemlíti kérvényében — a hóhérság állami méltóság s ő már eddig is bizonyos összeköttetésben állott az állammal, mert több állami épületnek a kéményét söpri. A hóhérságra tehát ő lett volna a legalkalmasabb. Ebben a

dologban az a legérdekesebb, hogy szóról-szóra megtörtént.

— **Fehér lobogó a városházán.** Ritka éjszakája volt tegnap az aradi rendőrségnek, olyan, amint a legöregebb rendőrök sem emlékeznek: egyetlen embert sem kísérték be a városházára. Pedig szót a zene minden vendéglőben, folyt a multság, egyik-másik kávéházban még reggel is, de csodálatos, mintha a csend és béke tündére terjesztette volna ki szárnyait a város fölé: senki sem adott dolgot a rendőrségnek. Erre jegyezte meg az inspekciós rendőrfogalmazó:

— Ilyen csendes éjjel sem volt még. Ki kellene tüzetni a rendőrségi osztály fölé a fehér lobogót!

— **Köszönetnyilvánítás.** Farkas Aranka kisasszony Biklón az izraelita árvaház javára 5 forintot adományozott, mely adományért hálás köszönetét fejezi ki Bing Vilmos, elnök.

— **Pályázatok.** Albirói állásra a nagy-kikindai járásbírósnál 2 hét alatt; jegyzői állásra a tordai törvényszéknél 2 hét alatt; irnoki állásra az aradi járásbírósnál nov. 18-áig; jegyzői állásra a miskolci törvényszéknél 2 hét alatt; aljegyzői állásra a pécsi törvényszéknél 2 hét alatt.

— **Apró hírek.** Csermőn Pless Géza kereskedő boltjából Párdi Zsuzsanna 10 forintot lopott. — Borosjenőn Csul Petru odaváló munkás Józsa Lőrincz utmestert egy vaslapáttal kegyetlenül elverte. Mindkettőt le tartóztatták.

HYMEN.

Főúri esküvő. Nagy-Károlyi gróf Károlyi Tibor, val. bel. titk. tanácsos, a főrendiház alelnöke és neje: gróf Degenfeld-Schomberg Emma, O felsége a királyné palotahölgye, tisztelettel tudatják, fiuknak Nagy-Károlyi gróf Károlyi Gyulának, Nagy-Károlyi gróf Károlyi Melindával — Nagy-Károlyi gróf Károlyi István országgyűlési képviselőnek és neje: Zsombolyai és Janovai gróf Csekonics Margit, O felsége a királyné palotavölgyének leányával — törvénytörő házassági egybekelését. Az esküvő Budapesten az egyetemi templomban október 20-án délelőtt 10 órakor fog végbemenni. Kelt Arad-Mácsán, 1894. október havában. — Hasonló nászjelentést bocsátottak ki a bájos menasszony szülői is.

Modliba Viktor fiatal aradi iparos tegnap esküdtött örök hűséget Ludwíg Helén kisasszonynak.

GYÁSZROVAT.

Vannay János temetése.

Tegnap délután négy órakor temették el Vannay Jánost, a megyei tisztviselői kar érdemes, veterán tagját a nagy közönség osztatlan, meleg részvéte mellett.

A halottas ház udvarát zsufolásig megtöltötte a jóbarátok, tisztviselőtársak, ismerősök serege; a bejáratnál két diszbe öltözött hajdu állott őrt.

Ott láttuk a megyei tisztviselői kart teljes számban, élén Fábrián László főispánnal, a városi tisztikart élén Salacz Gyula kir. tanácsos, polgármesterrel, ott volt azonkívül Metianu János g. keleti román püspök, Vászár helyi Béla, Vég Aurél kir. tanácsos, Varjassy József, Ormos Péter, Bánhidy Antal báró, továbbá közéletünk számos agilis tagja.

A gyászszertartást Csák Csirjék, minoritarendü áldozár végezte, mely után Dalnoki Nagy Lajos, megyei főjegyző monddott a koporsó felett megható gyászbeszédet, melyet az alábbiakban adunk:

„Aradvármegye tisztviselői kara mély megilletődéssel gyűl a koporsó köré, hogy ama vesztéséből, mely a Tiéd fájó sebének kívül a társadalmat s a közhasznú tevékenység anynyit ágát sujtotta, kikérje a maga bánatos részét, sirod nemkülönben a szerető, gyöngéd, kiérdemült pályatárs elköltözését.

S a mi fájdalmunk annál nagyobb, mert bár hónapok óta készítettél reá, hogy ravatalon együttműködésünk fonala szakadóban van, az elválás gondolatát csak fokozta szívünk melegét, — s az elválás szerep most csak növeli szívünk bánatát.

Ily érzelmek között nem érdemeiről aka-

rok szólani, hiszen a részvét erre osztatlan nyilvánulása legjobb szószólója azoknak a leginkább mutatja, hogy negyed század óda, Te nemcsak megtaláltak, hanem a leghivebben be is töltötted helyedet. Hivatásod nemes felgásáival példát nyújtottál nekünk, szived jóságával melegítettél, világítottál. Nemcsak a kötelességedet teljesítetted, hanem szeretetet adtál, vigasztalást nyújtottál azoknak is, kiknek a sors mostohaságánál fogva a törvényes oltalmon kívül szeretetre és vigasztalásra leginkább szükségük van.

Az elválás nehéz napjaiban oh küldd reánk s küld árván hagyott családodra a szeretetnek és vigasztalásnak általad annyiszor ápoltt enyhítő balzsamát, hogy fájdalmukban ne csak azt nézzék, hogy Téged dicsőítettek, hanem azt is, hogy biztak, ne csak azt, hogy gyászolnak, hanem azt is, hogy sokáig boldogok lehettek körülben.

Ez a tudat enyhítse fájdalmukat, fájdalmukat enyhítse, könnyítse hamvaitat.

Isten veled!

A beszéd alatt egy szem sem maradt szárazon.

Fél öt óra lehetett, mikor a beláthatatlan menet megindult. Elől a tömérdek koszorut vivő kocsi, utána a menet, melyet a hosszú kocsisor zárt be.

A ravatalra helyezett díszes koszorúk jegyzékét a következőkben adjuk:

„Szeretett férjének — bánatos özvegye.“
„A jó atyának — Irén és Sándor.“ — „Felejtethlen atyjuknak — fiai.“ — „Felejtethlen sógorunknak — Juliska és Emma.“ — „Szeretett nagybátyjuknak — a Kopp- és Kőműves család.“ — „Arad megye tisztis kara — felejtethlen kartársuknak.“ — Igen díszes koszorút küldött a Kriván-család. — „Aradmegyei takarékpénztár — kegyelete jeléül.“ — „Arad-csanádi gazd. takarékpénztár.“ — „Krivány-család — tisztelete jeléül.“ — „Felejtethlen rokonunknak — a Tisztis-család.“

† Halota János, egy szorgalmas, napjait munka között eltöltött embernek haláláról vettünk mély részvéttel tudomást. Halota János sok éven keresztül mettörje volt a Réthy-féle nyomdának, honnan tudóbaja, folytonos betegeskedése az ágyhoz szegedte, hol fél évi szenvedés után halálát lelta. A család által kibocsátott gyászjelentést itt adjuk:

Alólrottak fájdalomtól szívvel tudatják a felejtethlen jó férj, édes atya, fiu, testvér, sógor és jó barát Halota Jánosnak, folyó évi október hó 17-én, délutáni 1/2 órakor, élete 32-ik s boldog házasságuk 10-ik évében, hcszasas szenvedés s a halotti szentségek ajtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai október hó 19-én, délután 3 órakor fognak Pernyáya, Választó-utca 41. sz. a házból s helybeli közsirkertben örök nyugalomra tétetni. — Az engesztelő gyászmise október hó 20-án, délelőtt 8 órakor fog a t. Minorita-atyák templomában az egek Urának bemutatni. Béke poraira! Arad, 1894. október hó 17-én. Özv. Halota Jánosné, szül. Puskel Ilona, neje. Margit, Ilona, gyermekei. Halota József és neje szül. Munzár Anna, szülei. Halota Erzsébet férj Weinberger Ferenczné, Halota Mariska férj. Borhegyi Károlyné, testvérei. Puskel János és neje szül. Ehrenguber Erzsébet, após, anyós. Puskel János, Puskel Giza, sógor, sógornő.

A könyvnyomdászok egylete a következő gyászjelentést bocsátotta ki:

A „Magyarországi könyvnyomdászok és Betüöntök Egylete“ aradi kerületének választmánya mélyen meghatott szívvel jelenti szeretett szaktársa: Halota János ellenőrnék f. évi október hó 17-én, d. n. 1 órakor, élete 32-ik évében történt gyászos elhunytát. A boldogult hűt tetemei f. hó 19-én, d. n. 3 órakor fognak a halottas házból (Választó-utca 41. sz.) a róm. kath. szertartás szerint örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztesség-tételre az egylet tagjai szomorúan meghívtaknak. Béke hamvaira! Arad, 1894. okt. 18. A választmány.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

— A korcsolyázó-egylet választmánya ülést tartott tegnap délelőtt a kaszinó helyiségében. A választmányi ülés legelőször is a rendez évi közgyűlés napját határozta meg, melynek

megtartására folyó havi 28-át tüzte ki a kaszinó helyiségében. Ezután T e d e s c h i Viktor előadó igazgató tett jelentést az egylet vagyoni állapotáról, melynek virágzó voltát nagy örömmel vették tudomásul. A jelentés szerint bevétele volt az egyletnek a múlt évi pénztárállománnyal együtt 2970 frt, ezzel szemben a kiadás csak 1674 frt volt és így az egyletnek tiszta vagyona van 1296 frt. Jelenti továbbá, hogy a csatornázó angolok szolgálatába állott egyleti szolgáló helyett már fogadott mást. A választmányi ülés ez intézkedést jóváhagyta. M i s k e i n e k az egylet régi szolgálójának havi kegydíját megjavították. Olvasták e jelentés meghallgatása után a 3-ik huszárezred parancsnokságának átiratát, melyben köszönetet mond az egylet azon humánus eljárásáért, mely szerint az ezred utász legényeinek megengedte, hogy csekély díj mellett a korcsolyázó egylet taván és csolnakaival az evezővel való bánást megtanulhassák. Végül a korcsolya-pavillon ügye került szóba, mely után az ülés véget ért.

(*) Az aradi philharmónia egyesület f. hó 21-én, vasárnap d. e. 11 órakor, a kir. főgymnasium igazgatósági irodájában (Lyceum I. emelet.) választmányi ülést tart, melyre a t. választmányi tagurak ez uton hívatnak meg.

(*) Az aradi kereskedő ifjak közművelődési körének t. választmányi tagjait ezuton is fölkerem, hogy ma este fél 9 órakor saját egyleti helyiségünkben (Széchenyi-utca) tartandó választmányi ülésre tekintettel a fontos tárgysorozatra, minél számosabban megjelenni sziveskedjenek. A fontos tárgysorozatból kiemelendő az új helyiség szerződésének beterjesztése, az új helyiség ünnepélyes megnyitásának megbeszélése és a téli program megállapítása. T e d e s c h y Viktor elnök.

(*) A vendéglősök és kávéosok egylete tegnap délutánra összehívott rendkívüli közgyűlését, miután a tagok nem jöttek össze határozatképes számban, elhalasztották folyó hó 24-re. A jövő hét folyamán megtartandó rendkívüli közgyűlés egyik főtárgya B a r a b á s Béla dr., az egylet volt ügyészenék 563 forintról szóló követelésének tárgyalása, melyet az egylet nem hajlandó utalványozni. A közgyűlés másik tárgya felebbezés benyújtása a városi közgyűlés azon határozata ellen, mely a vágóhídi vágási díjakat január elsejétől fel emeli.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Október 18. (Csütörtök) Charlie néni, angol vigjáték. (Először.)
Október 19. (Péntek) Charlie néni, angol vigjáték. (Másodszor.)
Október 20. (Szombat) A tévedt nő, opera.
Október 21. (Vasárnap) Délután: Allatszeli dő nő, bohózat. Este: Strikke, népszínmű.

Állandó operatársulat Aradon.

— Saját tudósítónktól. —

Arad, október 17.

Készakarva hagytuk ki a színügyi-bizottság üléséről irt referánkából azt az érdekes részt, mely megvalósulás esetén Arad színház-történetének fordulópontját képezi, készakarva hagytuk ki onnan, nehogy a fontos tárgy az apróságok halmazában elveszve, fel ne költse a közönség ama rétegének figyelmét, mely állandó kísérője a színházigazgató nemes ambíciózus törekvéseinek.

Nagyot akar a mi direktorunk, Leszkay András: állandó operatársulatot szervezni Aradon a hol azt bizonyára meg tudnák becsülni, s f e n n i s t u d n á k t a r t a n i.

Mert ezen fordul meg a kérdés. A jelenlegi nagy gázsikulcs mellett az igazgató nincs abban a helyzetben, hogy külön operaénekeseket tartson, akik speczialiter e nemes műfaj ápolására szenteljék igyekezüket, így kénytelen ez operett-személyzettel az operettek betanulásától elvont idő alatt taníttatni be operákat, csak hogy valamennyire is megmutassa, mennyire figyelembe veszi a mi kényes közönségünk igényeit.

Jövendőre — ha Leszkay terve sikerül — nem így lesz. Állandó operai személy-

zet fog működni, rendszeres operaelőadásokban lesz alkalmunk gyönyörködni.

Hogy az igazgató mily uton óhajtja szándékát megvalósítani, azt egyelőre, az ügy érdekében nem hozhatjuk nyilvánosságra, de elárulhatjuk Leszkaynak ezzel kapcsolatos törekvéseit, melyek legfőbbje az operettkultusz megszorítása, a nemes, klaszikus zene emelésével.

Annak idejében, midőn Leszkay telve hivatottsággal megkezdte színigazgatói működését, Zichy Géza gróf, az operát akkori intendánsa megígérte, hogy az operaház decentralizálja, szóval afféle fiók-operaházakat létesít a vidék nagyobb városaiban.

Ezt akarja Leszkay most megvalósítani, és pedig olyképen, hogy elkéri az operaház amaz ösztöndíjas növendékeit, kiknek a szárnypróbálgatásra, gyakorlatra odalenn ugy sincs tertik. E növendékek itt lenn nem kapnának ugyan fizetést, de kellő vezetés alatt elsajátítanák azt a gyakorlatot, melynek később nagy hasznát vennék.

Ezáltal, és csakis ezáltal lehetne elérni, hogy idővel hasznavehető és magyar operanékesek is volnának.

A bábeli nyelven előadott operák helyett magyar szót hallanánk a zenei akkordok között, s ezzel elérnénk az opera szövegének megérthetőségét is, ami most, a különbözőnyelvű énekesek szerződésével melletti lehetetlen.

Tervei megvalósítására Leszkay feljebb helyről — mint irtuk — ötezer forintnyi évi szubvenziót kér.

Ezért kötelezi magát, hogy egy szezonban hat új operát mutat be, s havonta négy operaelőadást rendez. Fokozni tudná az előadások iránti érdeklődést nagyobb művészek vendégtájkával, s ezzel együtt az operaházról kölcsönzött díszletek, ruhák bemutatásával.

Kétségtelen, hogy ha Leszkay tervei sikerülnek, nagy érdemeket szerez nevének, s e téren uttörőjévé válik a magyar színészetnek.

S ha tekintjük eddigi eredményeit, melyet jelenlegi társulatával, operai téren elért, reméljük, hogy az ötezer forint szubvenzióval — melylyel a szükséges anyagot beszerezheti, a zenekarát kibővítheti — oly dolgokat fog produkálni, melyek a műértők teljes elismerését, az utókor méltánylását szerzik meg a mi ambiciózus direktorunknak.

E tervek megvalósításához adott ki Arad város szinügyi bizottsága tegnapi ülésében egy olyan bizonyítványt Leszkaynak, melyre viszont — ő lehet büszke.

* A szinügyi bizottság ülése. Arad város szinügyi bizottsága tegnap délután ülésezett Salacz Gyula kir. tanácsos polgármester elnöke alatt. Az ülésen jelen voltak: Müller Károly, Hársz Sándor, Salalay Béla dr., Institoris Kálmán, Barabás Béla dr., ifj. Lócs Rezső, Reichner Károly, Kabdebó Lajos dr. és Leszkay András. Legelőször is az igazgatóság pontosan bemutatja, s hogy a szinészi fizetések biztosítására kitűzött ezer forintnyi biztosíték első részletét Leszkay András befizette. Ezután olvasták a szinügyi bizottság tagjainak beosztását, mely az általuk teljesítendő felügyelet napjait részletezi. A szinészi bíróságba Salacz Gyula elnöke alatt Institoris Kálmánt és Müller Károlyt, a segélyző-bizottságba Kabdebó János drt és Reichner Károlyt választották be. Végül Leszkay kérelmére a tanácsnak egy gázkályha, két szélforgó szőnyeg beszerzését fogja a bizottság javaslatba hozni. Ezek letárgyalása után Leszkay zárt ülésben referált a jövő évi szerződésekről.

* Tiszturak a záróban. Louis Varney sok, szép melodiával megírt operettjét adták tegnap jóformán telt ház előtt. Ugy az egyesek, mint karok éneke sokszor ragadta tapsra a közönséget. Réthy Laura Louis pajkos szerepét nagy kedvvel és a töle megszokott szép hanggal játszotta és énekelte. A

szendőbb Mant Sugár Aranka játszotta elég sikerrel. Hunyadinak kitünő estéje volt Narciss de Brissac hálás szerepében. Mind az a sok természetesség, humor és jó hang a, mi csak szükséges Brissac kapitány szerepéhez, mind meg volt Hunyadiban. Mezey — szép éneke mellett — tegnap újlag megerősítette bennünk azt nézetet, hogy játszaninem tud. Rónaszéky, Reviczky Tolnayné és Pajor Agnes kisebb-nagyobb szerepekben jók voltak.

* Az 1848-49-iki magyar szabadságharcz története című illusztrált nagy vállalatból most jelent meg a 22-ik füzet a melyben Gracza György a szerző az alvidéki szab. harcokat beszéli el a megszokott élénkséggel. Igen érdekes adatokat közöl Szent-Tamás első sikertelen ostromához is. A füzet képei, melyek ezuttal is művészi kivitelűek, a következők: Kazinczy Lajos honvédtábornok. (A vértanu 1848-iki arcképe) Visoczký György honvédtábornok (A lengyel hazafi 1848-iki arcképe.) Szerb csapatok szállítása. Saplakác István szerb vajda. (Eredetije a bécsi csász. udv. levéltárban.) Osztrák dragonyos (1848-iki rajz.) A győztes nemzetőr hazatérése. Egykoru festmény. Eredetije az 1848/49-iki ereklyemuzeumban. Táborozó osztrák gyalogság 1848-ban. (Egykoru rajz.) Szt.-Tamás beszánczolása 1848 aug. 19-én. 1848-ban készült térkép. Csek önkéntesek a Hurbán táborában. (Prágában 1848-ban készült rajz.) Részlet a verseczi ütközetből. (Egykoru rajz.)

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Az aradmegyei Rózsa-testvérek bűnügye. Rég húzódo bűnpör tárgyalásához fogott tegnap Mladovitzky Nándor elnöke alatt a budapesti törvényszék. A valaha jobb napokat látott Rózsa-testvérek bűnügyéről van szó, a kiket évek előtt osalás és okirathamítás miatt vontak felelősségre. A testvérek közül Szerafin azóta elhalt, Tibor pedig élő halott, s így tegnap csak Rózsa János és Jenő kerültek a vádlottak padjára. Leg súlyosabb vád, a mi őket terheli, az, hogy ez előtt nyolcz évvel eladtak egy arad helyi szőlőt 8 ezer forintért, mely nem az ő, hanem nagynénjük tulajdona volt, de az agg matrona elhunytával reájuk szállott volna. Ezenkívül többrendű magánokirathamításról is kell számolniok. A tárgyalás, melyet már annyiszor elnapoltak, előre láthatólag több napig fog tartani.

Rózsa Szerafin és János, az évekig tartott vizsgálat után hozott vádhatározat szerint, azzal kezdték kriminális pályájukat, hogy egy meghatalmazásra ráhamisították Zsófia testvérük nevét s annak alapján eladták szőlőjét. Ugyane testvérük pincejeéről leverték a lakatot s az ott állott bort eladták. Vádolva vannak még egy 2000 forintos váltó hamisításával, melyet Rózsa János fabrikált volna sógorójára, a fővárosban szépségéről híres özv. Tömörnyé-Vaigt Irma nevére. Rózsa Szerafin egy aradi nagybátyja nevét pingálta váltókra.

Eddig a saját családjuk tagjainak bőrere spekuláltak csupán, de utóbb tágabb téren szélhámoskodtak, Rózsa Jenő felhasználásával, a ki igen ügyes irásutánzó. Különböző pénzintézeteknél 2-2 frtot helyeztek el s aztán a kapott könyvecskében „kikorrigálták” az összeget 600-800 frtra. A könyvecskével pedig becsaptak, a kit csak tudtak.

A tárgyalás első napja jórészt iratok fölolvásával és a bormanipuláció vizsgálásával telt el. Rózsa János vádlott beismeri, hogy a pincebe behatolt s a bort eladta, de ezt jóhiszeműleg tette. Pásztori Zsófia ugyanis tartozott neki s a szőlő különben sem az övé volt.

E kérdésnél kihallgatják tanukép Vizer Lajos aradi ügyvédet, a ki tud róla, hogy Pásztori Rózsa Jánosnak nagyobb összegű követelése lehetett huga, Zsófia ellen, de hogy a muszkai szőlő kié volt, nem mondhatja meg. Narcis s Lajos tanu szerint Rózsa 27,000 forinttal terhelt ingatlanát eladta nővérenek, de hogy ez fizetett volna valamit a vételárra, azt nem tudja s így igaz lehet a vádlott védekezése.

Ujabb fölolvadások és Leitner Henrik tanu kihallgatása után a tárgyalást másnapra halasztották.

§ Váltóhamisító aradi kereskedő. A budapesti büntető törvényszék tegnap félelvi börtönre ítélte Arnstein Bernát aradi kereskedőt, a ki Antunovics Péter földműves 250 frtos váltóját meghamisította az által, hogy öt hónappal antedatálta. A vádlott föllebbezett.

TÁVIRATOK.

Kitüntetések.

Budapest, október 17. (Saj. tud. táv.) Sándor szerb király elutazása előtt Hieronymi belügyminiszternek, továbbá Kotz báró altábornagynak az első osztályu takova-rendet, Ráth főpolgármesternek és Pollácz őrnagynak ő felsége szárnysegédének a takova-rend középkeresztjét küldte meg.

A szerb király adománya.

Budapest, október 17. (Saj. tud. táv.) Sándor szerb király Budapest szegényei számára 1000 frtot adományozott.

A közigazgatási bíróságok.

Budapest, október 17. (Saj. tud. táv.) A közigazgatási bíróságokról szóló javaslat tárgyalására kiküldött bizottság ma délután ülésezett és a javaslatot általánosságban elfogadták. A részletek tárgyalásánál 63 szakaszt megállapítottak. A bizottság ma azért jött össze, hogy az eddigi megállapodásokat approbálja, miután az új ülésszakban a javaslatot elülről kell tárgyalni. A bizottság többsége a javaslatot általánosságban elfogadta. A részleteknél a főispán elnökösködését Gullner megtámadta. Múlek a községi tisztviselők birói szerepét általában kifogásolja. Hieronymi pártolja a javaslatot. A többi részletek szintén a már megállapított szövegben elfogadtattak.

A magyar selyem diadala.

Budapest, október 17. (Saj. tud. táv.) A lyoni nemzetközi kiállításon a földművelési miniszter által kiállított selyemgubók, a magyar munkásnők által fonott selyem a letező legnagyobb díjat, a grand prix-t nyerték el. Ez annyival nagyobb fontosságu, hogy a magyar selyem ipar ép a francia selyem ipar főhelyén, Lyonban aratott ilyen nagy diadalt.

Vakmerő betörők.

Budapest, október 17. (Saj. tud. táv.) Zichy Jenő gróf japponi vadászkastélyát fegyveres rablók feltörték és a felügyelőtől 800 frtot, valamint sok értéktárgyat elloptak.

Gyermekgyilkossággal vádolt gazdasszony.

Liptó-Szent-Miklós, okt. 17. (Saj. tud. táv.) Hatala Ede dvacn-kevesani római katolikus plébános gazdasszonyát gyermekgyilkosság gyanuja miatt letartóztatták. Malyusz bíró felvette a jegyzőkönyvet és a gazdasszonyt egyelőre vizsgálati fogdába helyezte. Kihallgatás nem történt. A letartóztatás a vidéken óriási feltűnést kelt.

Difteritisz.

O-Becse, okt. 17. (Saj. tud. távirata.) A difteritisz annyira pusztít, hogy az összes iskolákat bezárták.

Az orosz nyelv a bolgár iskolákban.

Sofia, okt. 17. (Saj. tud. távirata.) Mint több lap jelenti, a kormánynak az a szándéka, hogy a szemináriumokban és

és a középiskolákban az orosz nyelvet, mint kötelező tantárgyat behozza.

A francziák és Madagaskar.

Páris, október 17. (Saj. tud. táv.) Franciaország olyan követelményekkel lépett föl, hogy könnyen megtörténhetik, hogy Madagaskarral háborúba keveredik.

A beteg császár.

Pétervár, október 17. (Saj. tud. táv.) A császár állapotát annyira kétségbejuttatnak, hogy a katasztrófa beállta csupán napok kérdése, e miatt végleg lemondtak a Korfuba utazás tervéről.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes és Balog cég jelentése. —

Budapest, október 17.

Gabonaüzlet: Buzát ma mérsékeltén kínáltak, a vételkedv jó volt, az irányzat szilárd lett. Elkelt 40,000 mm. 2 1/2—5 krral magasabb árakon. Eladások:

	mmazza	kg	gramm	frt
Tiszavidéki	100	83.		6.75
"	100	82.5		6.65
"	200	82.5		6.70
"	200	82.		6.70
"	200	82.		6.87 1/2
"	200	82.		6.67 1/2
"	200	81.		6.60
"	200	81.		6.62 1/2
"	200	81.5		6.70
"	200	80.		6.62 1/2
"	200	80.		6.62 1/2
"	100	80.		6.57 1/2
Hartai	1000	79.5		6.57 1/2
Fehérmegyei	800	80.		6.55
"	300	79.5		6.55
"	200	79.		6.55
Csongrádi	8800	80.5		6.87 1/2
Makói	3700	80.5		6.70
"	2500	80.		6.70
Bajai	2200	78.7		6.40
Bánáti	2800	77.5		6.42 1/2
Bácskai	2200	76.7		6.40
Dunai	2800	78.2		6.45
Serlei	3200	77.		6.27
Zab	200			6.10
"	200			5.97 1/2
"	100			5.85

Határidőüzlet: Amerikából valamivel szilárdabb árfolyamokat jelentettek, mire a mi tőzsdénk is tetemes szilárdsággal indult, buzára zárlat felé a gyengülő vételkedvre 1—1 krral lanyhult. Tengeri is igen szilárdan indult, s tekintettel az erős vásárlási kedvre külföldi szilárdabb jegyzésekre úgy zárult is. Zab és rozs élen kereslet mellett szintén szilárdak:

Zárlat 11 órakor:

Buza márczius—április 1894	6.30—6.31
Buza szeptember—október 1894	6.75—6.76
Tengeri május—június 1894	5.95—5.98
Tengeri őszre	6.38—6.40
Zab márczius—április 1894	6.10—6.11
Zab őszre	5.86—5.88
Káposztarepcze	11.25

Külföld: New-York: buzára 1/8—tengerire 2/8—5/8 szilárdabb, Chicago: buzára változatlan, tengerire 2/8—5/8 szilárdabb, Páris csendes, Liverpool változatlan, London gyenge.

Ertéktőzsde: Ma igen élnék üzletmenet mellett tetemesen szilárdsággal indultak papírjaink, később külföldi gyengébb jegyzésekre némileg meglanyhultak.

Zárlat 11 órakor:

Osztrák hitelrészvény	371.35
Magyar hitelrészvény	464.50
Osztrák államvasut	367.25
Rima-Murányi	268.—
Déli vasut	105.50

— Az aradi közuti vaspálya és téglagyár részvénytársaság forgalmi kimutatása. Szállított 1894. okt. 1-től 15-ig 18,862 személy, bevétel 1867 frt 10 kr. Szállított 1893. okt. 1-től 15-ig 23,224 személy, bevétel 2286 frt 80 kr. Szállított 1894. jan. 1-től okt. 15-ig 360569 személy, bevétel 35436 frt 70 kr. Szállított 1893. jan. 1-től okt. 15-ig 362,560 személy, bevétel 35855 frt 25 kr. Szállított 1894. okt. 1-től 15-ig 2215700 kilogramm teher, bevétel 1208 frt 54 kr. Szállított 1893. október 1-től 15-ig 4259820 kilogramm teher, bevétel 1624 frt 75 kr. Szállított 1894. jan. 1-től okt. 15-ig 61479970 kilogramm

teher, bevétel 27078 frt 50 kr. Szállított 1893. jan. 1-től okt. 15-ig 62130270 kilogramm teher, bevétel 26398 frt 80 kr.

— Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok. 1894. évi okt. hó 16-án. Hízott sertés árak: I. Magyar első rendű: I. Öreg nehéz (páronként 400 kg-ron felüli súlyban) 40.—40.5 krig. Öreg közép (páronként 300—400 kilogramm súlyban) 40.—40.5 krig. Fiatal nehéz (pkint 320 kg-ron felüli súlyban) 41.5—42 krig. Fiatal közép (pkint 251—320 kilogr. súlyban) 42.5.—43. krig. Fiatal könnyű (pkint 250 kgr. terjedő súlyban) 46.—47 krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kg-ron felüli súlyban) 40.—41.5 krig. — Közép (pkint 220—280 kgr. súlyban) 42.—42.5 krig. — Könnyű (pkint 220 kgr. terjedő súlyban) 46.—47 krig. — Szerbiai: Nehéz (pkint 260 kg. felüli súlyban) 41.5—42. krig. Közép (páronként 220—260 kgr. súlyban) 41.5—42 krig. — Könnyű (páronként 220 kgr. terjedő súlyban) 41.5—42. krig. Sertéslelés szám 1894. okt. hó 15-én volt készlet 174,315 darab. 1894. október hó 15-én felhajtott: 1962 drb. 1894. október 15-én elszállított 4984 drb. 1894. okt. 16-án maradt készletben 171,292 drb. — A hízott sertésüzletirányzata: Lanyha.

Szeszüzlet.

— Október 17. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyors szesz 52.50. kicsinyben 58.— hordó nélkül per 100 liter 1/2 beletörve 85 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatózsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, október 17. d. u. 5 óra.

F a j	Mennyiség	100 kg. ár	
		frttól	frtig
Buza bányai uj		6.35	6.60
Buza tiszavidéki		6.40	6.65
Buza pestvidéki		6.35	6.60
Buza fehérmegyei		6.35	6.60
Buza bácskai		6.45	6.70
Rozs uj, I-ső rendű		5.35	5.50
Rozs uj, II-od rendű		5.30	5.35
Arpa takarmány		5.80	6.15
Arpa égetni való		6.40	7.15
Arpa sörfőzdei		7.25	8.50
Zab		5.85	6.20
Tengeri bányai		6.30	6.40
Tengeri másnemű		—	—
Káposzta-repcze bányai		9.40	9.75
Köles		—	—
Buza szept.-okt.		6.28	6.30
Buza márcz.-ápr.		6.74	6.76
Buza máj.-jun.		—	—
Rozs szept.-okt.		5.37	5.39
Tengeri jul.-aug.		—	—
Tengeri aug.-szept.		—	—
Tengeri októberre		6.37	6.40
Zab márcz.-ápr.		6.08	6.10
Zab szept.-okt.		5.83	5.85
Káposzta-repcze aug.-szept. 1894.		—	—

IDEGENEK NÉVSORA.

— Október 17. —

Nádor szálloda: Lemberger Elias kereskedő, Szemlak. Freund J. kereskedő, Nagyiak.

Aradvárosi

színház.

Evadberlet
20. szám.

Havibérlet
20. szám.

Csütörtökön, 1894. október 18-án

A Charlie néneje.

Angol bohózat 3 felvonásban. Irta: Branlon Thomas. Fordította: Fáy J. Béla.

SZEMÉLYEK:

Sir Francis Chesney baronet, volt indiai ezredes Gál Gyula.
Stephen Spittigue, oxfordi ügyvéd Balassa J.
Jack Chesney, oxfordi diák Fenyvosi E.
Charlie Wykeham, oxfordi diák Tompa K.
Lord Frank Babberley, oxfordi diák Foriss P.
Brassett, szolga Szendrey M.
Donna Lucia, D'Alvadores, a Charlie néneje Rónaszékiné.
Annie, Spittigue unokahúga Kaczár Nina.
Kitty, Spittigue gyámleánya Deli E.
Ella, árva Novák Irén.

Kezdeté 7 órakor.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

Hová menjünk
jó karczost inni?
Jó és hamisítatlan
hegyi uj bort
csakis
a „Fekete báránéhoz”
czimzett vendéglőben (Fő-ut 30. Walderyár mellett) kapható.

Tiszta vér
az egészség biztosítója!
Titkos betegségek, sömör, kiütések, sápadtság, lankadság, gyöngeség — egészséges vér által mind eltávolíthatók! Mi, módszerünk alkalmazása mellett, a gyökeres sikerről kezkeskedünk.
Tudakozódásoknál kérjük a válaszlevél bélyegének melléklését.
„Office Sanitas” Paris 30. Faubourg Montmartre. 780. 5—12.

Téli áruk!
Az olcsóság csodája!
ahol mindent fél árban lehet venni
csakis, de csakis
Kilényi R. és Társa
7, 14 és 30 kros bazárjában
a színházépületben, a 13 vértanu szobor átellenében van. 536 9—9
Iskolai táskák potom árért.
Alkalmi ajándékok
hihetetlen olcsó áron.
Gyermekjátékok majdnem ingyen.
Gyermek és férfi kalapok minden árban. Gyermek és férfi ingek, harisnyák, nyakendők, gyermekkocsik, utazó bőröndök, esernyők, stb. stb. 818.
olcsóbban mint bárhol.

Téli alma,
nemes faj, nagyobb mennyiségben jutányos áron kapható fő-ut 48. sz. alatt.

18729/1894.
Hirdetmény.
A nagyméltóságú földmívelésügyi m. kir. miniszterium 51252/94. sz. a. kelt rendelete nyomán ezennel közhírré tétetik, hogy Horvát-Szlavonországban a ragadós száj- és körömfájás nagyobb mértékben lépett fel, — a hasított körmű állatoknak (szarvasmarha, juh, kecske és sertés) Horvát-Szlavonországból Magyarországra való behozatala, további intézkedésig eltiltatik.
Arad, 1894. szeptember 15.
A városi tanács.

Értesítvény.

A rongyok megvételének 1895 évre való szerződészerű biztosítása iránt a temesvári katonai élelmezési raktárnál folyó évi október hó 29-én ugy írásbeli mint szóbeli ajánlati tárgyalások tartatnak meg

A megveendő rongyok évi mennyisége az egyes raktári állomásokon körülbelül tesz és pedig:

A hadtest intendánsági ke- rületben	A raktári állomáson	nagy	kis	nagy	kis	nagy	kis	zsákoktól való				málha kötétek- ből való	sáto- rokból való
								nagy	kis	nagy	kis		
		gyapju		fehér vászon		szürke		durva vászon		juta			
r o n g y o k													
k i l o g r a m m j a													
Temesvárt	Temesvárt	500	200	500	500	700	500	800	200	100	25	50	100
	Aradon	400	40	1300	300	1300	300	400	50	300	50	30	—
	Nagyváradon	1000	150	300	200	1800	400	400	70	200	15	20	—
	összes kerületekből . . .	1900	390	2100	1000	3800	1200	1600	320	600	90	100	100

Egyébiránt az itt helyt kiadott 1894. évi október 8-án k. 6197. sz. a kelt hirdetményre utaltatik.

Ezen hirdetménynek valamint a közelebbi feltételeket tartalmazó feltételfüzetek a temesvári, aradi, nagyváradi és szegedi élelmezési (fiók) raktároknál továbbá a cs. és kir. 7. hadtest intendánságánál rendes hivatalos órákban betekintheők.

Temesvárt, 1894. évi október hó

A cs. és kir. 7. hadtest intendánsága.

954 1—1

MÖDLINGI CZIPÖGYÁR

ARAD, Andrásy-tér 4. szám (Nádor szálloda)

ajánlja az

őszi és téli évadra

elismert

jóságú készítményeit

hallatlan olcsó áron,

melyek minden czipő talpán bevése olvashatók.

Gazdag választék. szabott ár,

tehát minden túlfizetés kizártnak tekinthető.

Kivonat az árjegyzékből:

Férfi czipő vikszolt bőrből betétes kaplival és szeges talppal 2 frt 90-től fölfelé

Női czipő

2 frt 70-től

Férfi hosszuszárú bőr és posztóosizmák a legnagyobb választékban.

Diófa-csemeték,

francia finom papirhéjú három évesek, továbbá ti-rolai szelid gesztenyefa-csemeték, szintén három évesek, kaphatók darabonként harmincz krajczárért, százanként hszonöt forintért, a gurahoncz-i vasutállomásra szállítva.

Megrendelhetők az uradalmi intézőségénél Gurahoncz, Aradmegye.